

Datum: 21.02.2012
Medij: Svedok
Rubrika: Bez naslova
Autori: J.Timotijević
Teme: Dragana Kalinović; Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje; Penzije; Penzijsko osiguranje

Napomena:
Površina:2100
Tiraž:0

Naslov: Za penzije - zime nema!

Strana: 4

INTERVJU

Dragana

KALINOVIĆ

ZA PENZIJE
- zime nema!

DRAGANA KALINOVIĆ, direktor RF PIO Srbije

Svedok

Piše: J. Timotijević
Foto: Momo Tvrdišić

Dilema, koja se često polušapatom, i sa zebnjom pominje među brojnim sadašnjim korisnicima penzija, i onima koji su blizu nje - da li će, uskoro, u Srbiji isplata penzija početi da kasni, do one najziokobnije - da se penzije uopšte neće isplaćivati, je zlonamerna, često lansirana iz dnevno-političkih potreba i zbog njih. Jer, prema uveravanjima najodgovornijih ljudi u PIO - za penzije u Srbiji nema zime, pa i kad zima prođe!

Takođe, prisutan strah da nam MMF ne nametne „grčki scenario“, da u „kresanju“ krene upravo od penzionera, u ovom času je daleko od Srbije, ali istovremeno svima je potpuno jasno da se mora, odmah, krenuti sa otvaranjem novih radnih mesta, pospešivanju privrede, obezbeđivanjem uslova za

✓ Osnovni izvorni prihodi su doprinosi i samo realnim povećanjem naplaćenih doprinosa smanjiće se učešće budžetskih dotacija. Da bi naplata izvornih prihoda bila viša neophodno je da se stvore određeni sistemski preduslovi za to, a prvenstveno povećanje stope zaposlenosti, eliminisanje faktora koji narušavaju razvoj tržišne ekonomije, kao što su tzv. "sivi" i "crni" kanali poslovanja, kao i povoljniji demografski trend

redovnu naplatu doprinosa, i konačno, promenu odnosa u broju zaposlenih i penzionera.

Jer, ma koliko se u PIO domaćinski ponašali, koliko god se vodila domaćinska politika, ne postoji čarobna formula da se broj zaposlenih stalno smanjuje, a broj penzionera stalno raste (ove godine armija penzionera, prema procenama, biće pojačana sa 30.000 ljudi!) a da istovremeno penzije ostanu stabilne. O svemu tome, i o mnogo čemu drugom za „Svedok“ govori Dragana Kalinović, direktor RF PIO Srbije.

Svedok: Prva informacija koju svako želi da sazna od prvog čoveka Fonda jeste da li

su penzije sigurne i ima li prostora za sumnju u stabilnost Fonda?

Dragana Kalinović: Odgovorno tvrdim da je Fond finansijski stabilan, a isplata penzija sigurna i nadalje, te nema razloga za uznemirenost niti sumnje. Sredstva za isplatu penzija redovno se obezbeđuju iz izvornih prihoda i budžetskih dotacija, a država kao garant isplate penzija u celini ispunjava obaveze definisane Zakonom o PIO i Zakonom o budžetskom sistemu. Svaki pokušaj drugačijeg javnog predstavljanja sta-

(Nastavak na strani 6)

(Nastavak sa strane 4)

nja u penzijskom sistemu nije u funkciji istine, već ima za cilj uznemirenje i manipulaciju penzionerima.

S: Kakva je struktura finansiranja Fonda, zapravo odnos izvornih prihoda i dotacija?

D.K: Finansijsku strukturu Fonda čine izvorni prihodi i dotacije i ove stavke su u uzročno-posledičnoj vezi. Osnovni izvorni prihodi su doprinosi i samo realnim povećanjem naplaćenih doprinosa smanjiće se učešće budžetskih dotacija. Da bi naplata izvornih prihoda bila viša neophodno je da se stvore određeni sistemski preduslovi za to, a prvenstveno povećanje stope zaposlenosti, eliminisanje faktora koji narušavaju razvoj tržišne ekonomije, kao što su tzv. „sivi“ i „crni“ kanali poslovanja, kao i povoljniji demografski trend.

S: Mnogo se priča o tome da penzioneri puno koštaju „budžet“?

D.K: Što se tiče učešća dotacija države u finansijskoj strukturi Fonda, trebalo bi znati da se tim sredstvima finansira deo koji se odnosi direktno na obavezu države i deo kojim se finansira obaveza Fonda po osnovu ostvarenih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja se nisu mogla isfinansirati iz izvornih prihoda, i to je državna garancija.

S: Na šta se odnose „obaveze države“?

D.K: Obaveza države odnosi se na finansiranje penzija po posebnim propisima, nekada saveznim i sada republičkim, kao i razlika penzija do najniže penzije, i taj deo država mora da izdvaja i isplaćuje, bez obzira na prihode Fonda. Garancija države, odnosno nedostatak sredstava koji obezbeđuje država u slučajevima kada Fond iz izvornih prihoda ne može da isfinansira osnovna prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, jeste dotacija za isplatu penzija i ona je u 2011. godini iznosila oko 41 odsto ukupnih rashoda za penzije. Konkretno, u 2011. godini tekući prihodi Fonda iznosili su 501 milijardu dinara, od čega je iz doprinosa i drugih prihoda naplaćeno 265 milijardi dinara, a preostalih 236 milijardi dinara činile su dotacije. Vidimo da su ukupne

dotacije bile 47,1 odsto. Međutim, taj procenat su uključena izdvajanja Ministarstva za rad i socijalnu politiku od 30 milijardi dinara, odnosno 6,14 odsto, koja su usmerena na finansiranje redovnih obaveza države. Preostalih 41 odsto odnosio se na transfere Ministarstva finansija, tačnije finansiranje nedostajućih sredstava u odnosu na isplatu ostvarenih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno državne garancije.

S: U rashode se ubrajaju izdvajanja za zdravstveno osiguranje, tuđa nega i pomoć...

D.K: Ako bi se od pomenutih 41 odsto dotacije izuzeli rashodi za zdravstveno osiguranje penzionera i rashodi po osnovu novčanih naknada za tuđu negu i pomoć i za telesno oštećenje, učešće državnih dotacija u smislu garancija države svelo bi se na 36,8 odsto. Osim toga, nužno je uraditi detaljnu analizu strukture prihoda i rashoda za

poljoprivredne i vojne penzije, budući da su u kategoriji poljoprivrednih osiguranika uplaćeni doprinosi u 2011. iznosili 3,3 milijarde, a isplaćene poljoprivredne penzije 30 milijardi dinara, a kod vojnih penzionera iz uplaćenih doprinosa pokriva se tek 18 odsto sredstava potrebnih za isplatu penzija. Dakle, kada se finansijska sredstva Fonda posmatraju analitički, jasno je da je struktura sasvim drugačija od uobičajenog načina predstavljanja i da je učešće države za isplatu penzija tek nekoliko procenata više nego u zemljama u okruženju.

S: Vaš finansijski plan za ovu godinu nije, čini se, mnogo „perspektivniji“?

D.K: Prema Finansijskom planu za 2012. godinu prihodi i primanja Fonda su projektovani na nivou od 564,6 milijardi dinara, od čega je planirano da 275,6 milijardi bude obezbeđeno naplatom doprinosa, a preostali iznos potreban za isplatu penzija i ostalih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja biće obezbeđen iz budžeta, s obzirom na to da je država garant za isplatu penzija. Glavni razlog koji je u ovoj godini uticao na podizanje procenta državnih dotacija u ukupnoj finansijskoj strukturi Fonda jeste preuzimanje isplate prava za vojne penzionere, koja se sa 82 od-

✓ Odgovorno tvrdim da je Fond finansijski stabilan, a isplata penzija sigurna i nadalje, te nema razloga za uznemirenost niti sumnje

✓ Konkretno, u 2011. godini tekući prihodi Fonda iznosili su 501 milijardu dinara, od čega je iz doprinosa i drugih prihoda naplaćeno 265 milijardi dinara, a preostalih 236 milijardi dinara činile su dotacije. Vidimo da su ukupne dotacije bile 47,1 odsto. Međutim, u taj procenat su uključena izdvajanja Ministarstva za rad i socijalnu politiku od 30 milijardi dinara, odnosno 6,14 odsto, koja su usmerena na finansiranje redovnih obaveza države. Preostalih 41 odsto odnosili su se na transfere Ministarstva finansija, tačnije finansiranje nedostajućih sredstava u odnosu na isplatu ostvarenih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno državne garancije

✓ Primeru radi, pre 15 godina učešće države u obezbeđenju sredstava za isplatu penzija iznosilo je 13,8 odsto, a odnos broja zaposlenih i penzionera bio je 1,71:1, pre deset godina država je dotirala penzije sa 31 odsto, a odnos broja zaposlenih i penzionera bio je 1,52:1. Tada je stopa doprinosa iznosila 32 odsto i nedvosmisleno je jasno da je odnos broja zaposlenih i penzionera direktno uticao na učešće državnih dotacija u ukupnim sredstvima za isplatu penzija

sto finansiraju iz budžeta.

S: Kakav je odnos broja zaposlenih i penzionera u Srbiji i kolika je stopa prirasta novih penzionera?

D.K: Broj zaposlenih u Republici u 2011. godini, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, je 2,06 miliona, a penzionera je, prema našim podacima 1,63 miliona, iz čega proizilazi srazmera 1,26:1. Odnos broja zaposlenih i penzionera, visina stope doprinosa koja sada iznosi 22 odsto, kao i stepen naplate doprinosa, direktno utiču na iznos potrebnih dotacija iz budžeta Republike. Primeru radi, pre 15 godina učešće države u obezbeđenju sredstava za isplatu penzija iznosilo je 13,8 odsto, a odnos broja zaposlenih i penzionera bio je 1,71:1, pre deset godina država je dotirala penzije sa 31 odsto, a odnos broja zaposlenih i penzionera bio je 1,52:1. Tada je stopa doprinosa iznosila 32 odsto i nedvosmisleno je jasno da je odnos broja zaposlenih i penzionera direktno uticao na učešće državnih dotacija u ukupnim sredstvima za isplatu penzija. To je i ekonomski logično imajući u vidu da je naš penzijski sistem zasnovan na principima međugeneracijske solidarnosti i uzajamnosti, što znači da se sredstva za isplatu prava obezbeđuju iz sistema tekućeg fi-

nansiranja, poznatog kao Pay-As-You-Go. Ovaj sistem tekućeg finansiranja penzija može da funkcioniše ako, minimalno, na troje zaposlenih dolazi jedan penzioner. Očekivan porast broja penzionera u 2012. godini je oko 30.000. Deceniju unazad posmatrano prosečno godišnje povećanje broja penzionera iznosi 1,5 odsto.

S: Koja su moguća rešenja?

D.K: Kao prioritarno rešenje problema finansiranja Fonda jeste povećanje stope zaposlenosti, a zatim i čvrsta fiskalna disciplina, odnosno uvođenje mehanizma obavezne naplate doprinosa u momentu isplate zarada, kao i podizanje stepena naplativosti doprinosa; zatim, striktna primena propisa iz svih oblasti poreske politike i radnih odnosa; prebacivanje prava na novčanu naknadu za tuđu negu i pomoć i za telesno oštećenje u sistem socijalne zaštite; prenos obaveze finansiranja zdravstvene zaštite penzionera sa Fonda na budžet Republike Srbije. Ove mere bi, po našem mišljenju, doprinele boljoj finansijskoj strukturi Fonda, i to relativno brzo.

S: Naravno, preduslov za suštinski boljitak jeste jačanje izvornih prihoda?

D.K: Trenutno država dotira 30 odsto nedostajućih sredstava za isplatu penzija, a sve ostalo što iz budžeta ide prema Fondu do često pominjanih 50 odsto jesu redovne i realne obaveze države, koje ne zavise od naplaćenih doprinosa. Te dve vrste davanja se moraju jasno razdvojiti i zato je naš predlog prema državi da se stvore sistemski uslovi i da se jasno iskazuje koliko država dotira penzije. Razlika između 30 i 50 odsto je velika. Došlo je do zamene teza i govori se o maksimalnoj dotaciji Fonda, što realno nije tačno. Prosto, stvari se moraju nazvati pravim imenom. Kao ekonomisti jasno mi je da je naš predlog administrativan i tehnički, ali je sasvim u skladu sa suštinom. Ne može se ovom merom obezbediti novi priliv sredstava, ali omogućiće se pravilno sagledavanje stanja u penzijskom sistemu, ne samo nama interno, već prevashodno poslužice kao tačno polazište MMF i stranim ekspertima kada krenu sa analizom bilansa Srbije.

S: Dakle, suštinska mera bi bila poboljšana naplata doprinosa?

D.K: Smatram da je kontrola naplate doprinosa prilikom isplate zarada nužna i neophodno je ponovo uvesti mehanizme da poslodavac ne može da isplati plate zaposlenima ako istovremeno ne uplati i doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, a pitanje ko

Penzija je ekonomska, a ne socijalna kategorija

S: Kakva je perspektiva Fonda PIO ?

D.K: Penzije se ne daju, one su „odradene“! Zato, u penzijskom sistemu Srbije penzije su ekonomska, a ne socijalna kategorija, jer se prava ostvaruju na osnovu uplaćenih doprinosa osiguranika.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je da se država stara o ekonomskoj sigurnosti penzionera. a Zakonom o PIO uređeno je da je Republika garant za obaveze Fonda za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Dakle, postojeći državni sistem penzija u Srbiji ne može se posmatrati pojedinačno, već samo u sveukupnoj ekonomskoj i sistemskoj konstelaciji i moguće ga je delotvorno razvijati pod uslovom da se izvrše temeljne promene u privrednom sistemu, radi stvaranja podsticajnog ekonomsko-finansijskog i socijalnog ambijenta

će kontrolisati uplate ne sme da zauzastavi ovaj proces. Još jednom ponavljam da je neophodna čvrsta fiskalna disciplina, i ako mi, kao Fond, sprovodimo zakone u svim odredbama koje se tiču naše delatnosti, s pravom očekujemo i od ostalih povećan nivo društvene odgovornosti.

S: U kojoj oblasti ste ostvarili najveći napredak u 2011?

D.K: - Unapređenje korisničkog servisa, poboljšanje kvaliteta usluga i brza obrada zahteva za ostvarenje prava su glavni ciljevi Fonda. Značajne efekte smo postigli u prethodnom periodu, što nas je ohrabrilo da za 2012. dodatno podignemo planske limite i postavimo više ciljeve. Najviše je urađeno u osnovnoj delatnosti Fonda, na povećanju ažurnosti u rešavanju problema o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, što je osiguranicima i korisnicima i najvažnije. Od gotovo pola miliona zahteva, koliko je primljeno u celom Fondu tokom 2011. rešeno je 85 odsto, od čega je 75 odsto u zakonskom roku do dva meseca. Ovi procenti su mnogo bolji od prethodnih godina, ali cilj još nije postignut. Procenat rešenih zahteva u narednoj godini mora da bude 90 odsto, uz obavezu da se paralelno razvijaju preduslovi i za stopostotnu ažurnost, na koje Fond može (donekle) da utiče. Trenutno je nemoguće da Fond ostvari stopostotnu ažurnost, prvenstveno zbog neplaćenih doprinosa, odnosno nepostojanja podataka u bazi matične evidencije osiguravnika, koji su zakonski uslov za ostvarenje prava, kao i zbog primene kon-

✓ Obaveza države odnosi se na finansiranje penzija po posebnim propisima, nekada saveznim i sada republičkim, kao i razlika penzija do najniže penzije, i taj deo država mora da izdvaja i isplaćuje, bez obzira na prihode Fonda

vencija sa drugim državama, na koje Fond ne može da utiče. Isplata penzija i ostalih prava realizuje se prema utvrđenoj dinamici i, još jednom napominjem, na tom planu nema niti sme da bude bilo kakvih odstupanja. Naš finansijski plan usklađuje se sa budžetom države, zasnovan je na realnoj i kvalitetnoj statistici i stručnoj operativnoj realizaciji.

S: Korisnički servis za građane je primetno bolji. Nedavno ste nagrađeni za neka korisnička rešenja. O čemu je reč?

D.K: Krajem 2011. godine Fond je dobio glavnu nagradu „Diskobolos“ za najuspešniju primenu informacionih tehnologija u toj godini. Ovo priznanje smo dobili u kategoriji Društvenih delatnosti pod nazivom „Elektronski i internet servisi za uplate doprinosa i jedinstvene prijave na obavezno socijalno osiguranje“. Tokom 2010. godine počeli smo da smanjujemo administraciju i uvodimo nove elektronske servi-

se. Građanima smo omogućili internet uvid u sopstvene podatke u matičnoj evidenciji Fonda, poslodavcima smo omogućili elektronsku proveru uplate doprinosa, a pre godinu dana stavili smo u funkciju jedinstveni šalter, odnosno jedinstvenu prijavu na obavezno socijalno osiguranje. U toku je i razvoj elektronske verzije jedinstvene prijave u skladu sa Zakonom o elektronskom potpisu. Sve ove mere su već dale rezultate kada je reč o boljoj usluzi, ali i o zadovoljstvu građana. Osim toga, već pet godina Fond ima mogućnost elektronske komunikacije sa svim građanima, a tokom 2011. dobili smo i odgovorili u najkraćem roku na više od 7.000 takvih pitanja. Aktivirali smo i novi sajt Fonda, sa svim informacijama i podacima koji građanima mogu biti značajni u ovoj oblasti i mesečno imamo oko 100.000 ulazaka na sajt. Malo je manji pokazatelj telefonskih poziva našeg govornog automata, gde su selektovane najvažnije informacije za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Istovremeno, svake godine štampano oko 700.000 listeta o osnovnim pravima koji su građanima dostupni na našim šalterima. Dakle, otvorili smo sve raspoložive kanale komunikacije s građanima i smatram da je sve to doprinelo da se broj predstavi i pritužbi na rad Fonda i zaposlene preplovljalo u odnosu na raniji period.

✓ Broj zaposlenih u Republici u 2011. godini, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, je 2,06 miliona, a penzionera je, prema našim podacima 1,63 miliona, iz čega proizilazi srazmera 1,26:1. Odnos broja zaposlenih i penzionera, visina stope doprinosa koja sada iznosi 22 odsto, kao i stepen naplate doprinosa, direktno utiču na iznos potrebnih dotacija iz budžeta Republike

